

ANIMUS MOLESTANDI

PATRÍCIA
GABANCHO

A Perpinyà hi ha
l'escola catalana
la Bressola

CLICK ART FOTO

A l'altra banda de la muntanya

Un amic a qui la vida ha portat a instal·lar-se a Perpinyà em demana si vull contribuir a un llibre de contes sobre el Tractat dels Pirineus, i jo li dic que sí i li faig un paper bastant precari on l'espoli territorial és una ficció. Recordareu que, per tancar la Guerra del Francès, els diplomàtics espanyols, a l'illa dels Faisans, van pactar amb els enviats francesos que el rei gal es quedaria gairebé tot allò que de Catalunya sobrepassa-

va la ratlla del Pirineu. Tan senzill com això: tingui i que li aprofiti. Simó de Montfort va haver de comandar la croada contra els càtars i al capdavall deixar-s'hi la pell per conquerir un tros semblant! Però tant se val, alguna cosa es belluga en l'antiga vila del Castillet, una ciutat confortable, una mica provincianota, però amb la noblesa reflectida en el mirall de la memòria.

Ho dic perquè resulta que fa cosa de 30 anys un grup de pares i mestres van decidir lluitar contra l'oblit de la llengua – “*parlez français, soyez propres*”, deien els murs del Rosselló – tot creant una petita escola en

català i per al català que en van dir la Bressola. Avui la Bressola cobreix tot l'ensenyament i els alumnes superen sense problemes els exàmens oficials francesos. Aquest curs tenen uns 700 alumnes, és a dir, menys mainada que el Liceu Francès de Barcelona; també menys diners que el col·legi de Pedralbes, tot i que reben subvenció de l'Estat francès, del govern regional i de la Generalitat, com no pot ser altrament, perquè estem parlant de *catalanophonie*. Ara es plantegen polítiques d'intercanvi, per exemple colònies transpirinenques, amb les escoles catalanes. I per celebrar tot això, el dijous 22 d'octu-

bre a les vuit del vespre faran un concert a L'Auditori amb una colla de músics i cantants i, com diuen ells, *nins i nines* de la Bressola, que també hi actuaran.

El futur és, precisament, tornar als orígens, abandonar aquesta funesta mania d'aplanar-ho tot en nom de les grans llengües, grans empreses, grans banques, tot gros, tot sense matís, tot convencional. La paradoxa és que al Rosselló els joves volen saber català perquè calculen que, posats a marxar, els convé més migrar a Barcelona que a París, de manera que recuperen la llengua dels avis que els pares van ignorar. I mentre escric això penso en l'esplèndid llibre de Joan-Daniel Benzsonoff, *Una educació francesa*, on plasma molt bé la interferència entre el seu món català i l'escola invasiva, colonial, indiferent a la cultura del lloc, i ell que ho narra sense acritud, perquè això va ser la seva infantesa, passar d'un món a l'altre i després tornar.

Un altre escriptor nord-pirinenc, Joan-Lluís Lluís, ens demostra que la sòlida educació francesa no és cap llast. A *El dia de l'ós* crea una història al·legòrica d'opressió – i els opressors són anomenats francesos, tal qual – i de degradació moral dels oprimits. Esclar, li cal aconseguir una intensitat poètica gens edulcorada, i ho fa amb un llenguatge dur i despietat, però tan acurat, tan precís, tan ric que penso que hauria estat gairebé impossible en aquestes latituds nostres, marcades per una escola deficient i uns mitjans de comunicació descurats. De vegades ens mirem els cosins del nord com si fossin una causa perduda, però ja m'agradaria que els autors d'aquí baix gosessin carregar la llengua de sentit com ho fa en Lluís des de Perpinyà, sense que l'editor de torn li digui: t'has passat, això no t'ho entendre ningú, rebaixa, noi, rebaixa.*

PAPERCUIXÉ

M.J. JORDAN

Hipàtia vestida per viure i per morir

Ni més ni menys que 200 tonalitats del mateix vermell va tenir entre mans Gabriella Pescucci (guanyadora d'un Oscar pel vestuari de *L'edat de la innocència*) per fer el vestit que du Hipàtia a l'escena final d'*Ágora*. La filòsofa, símbol de saviesa i pau, es veu dramàticament envoltada de parabolans, la milícia de monjos intransigents que col·labora a retallar les llibertats a l'Alexandria del segle IV, i el seu vestit vermell “enmig de la negritud del grup transmet una gran força, no física sinó de pensament”.

Quan el cristianisme repressiu encara no s'havia estès i Hipàtia era l'única dona que impartia classes a la gran biblioteca, el seu vestuari era molt més clar, fresc i grec. Fins i tot d'inspiració masculina (no duia vel, però sí toga), com correspondria a algú que renunciava a casar-se perquè no vol que cap marit li demani deixar d'estudiar els estels.

Curiositats com aquestes les podeu trobar a *Ágora. El viatge al mundo antiguo de Alejandro Amenábar* (Libros Cúpula), extens *making-of* del film, que pot satisfer els amants del món antic i la

AVUI

ciència. Les il·lustracions són cuidades i es repassa el minuciós disseny de decorats, tot i que no parlem d'un *peplum* sinó “d'un film de suspens sobre la ciència” amb grans dosis d'humanitat, una base real i també llicències dramàtiques, que té molta connexió amb el segle XXI. També agrada als fans del cineasta, als dels mitjans tècnics (*l'storyboard* s'ha fet per ordinador amb *animatic*) i també als de Rachel Weisz, l'actriu que ha dotat de bellesa, carnalitat i passió la dona desconeguda i valenta que potser va ser la primera gran feminista.*